

Tā mēs toreiz dzīvojām

Marianna Ieviņa, "Rudenī brauksim mājās. Trimdas stāsti." "Mežābele". 2000. g. Rasmus Gundegas Ieviņas ilustrācijas.

Šī grāmata ir Mariannas Ieviņas trešais biogrāfisku stāstu krājums. 1990. gadā iznāca bērnišas atmiņas "Kas kaitēja nedzīvoti", kas smaržoja pēc Vidzemes laukiem. 1991. gadā "Skola ir maza valsts" aizveda mūs uz Rīgu laimīgajā Latvijas pirmās brīvvalsts laikā, beidzoties ar Baigā gada traģēdiju. Nu, pārlekuši vācu okupācijai Latvijā, trimdas stāsti "Rudenī brauksim mājās" noved mūs kaŗa beigās Vācijā, kur Rietumu sabiedroto uzlidojumi, otrreizēja bēgšana no padomju spēkiem, tad pēckaŗa dzīve DP bēgļu nometnē Fišbachā. Pirmās grāmatas Ieviņai iznāca LaRAs (Latviešu rakstnieku apvienības) grāmatu kluba apgādā, jauno grāmatu "Rudenī brauksim mājās" 2000. gadā laiŗ klajā "Mežābele". Manuskriptā to 1999. gada aprīlī godalgoja Goppera fonds, kas bija apbalvojis arī Ieviņas pirmo grāmatu.

Gan no abām iepriekŗ izdotajām grāmatām, gan arī no "Laikā", it īpaŗi Ziemsvētku numuros, publicētajiem stāstiem pazīstam Ieviņu kā dzīvu un veiklu stāstītāju. Lasītājs it kā redz aprakstāmās ainavas un cilvēkus. Tā arī jauno grāmatu viegli lasīt. Vecajai paaudzei tā atdzīvinās atmiņas, jaunie uzziņās. kā klāies to vecākiem, vec-

bērniem. Daudzie bērnu piedzīvojumi, pārpratumi un joki grāmatai dod humoru un nepiecieŗamo atelpu.

Nometnes dzīve dod iespēju cilvēku vērojumiem. Raksturīgs latvietis ir Ieviņu vectēvs, pēc profesijas skolotājs, izmanto katru iespēju organizēt skolas, lai bērniem nav jādzīvo dikā, tāpat dūŗīgā Zigrida, kas aizsūta vīru studēt, kamēr paliek viena audzināt bērnu, gatava ar praktisku padomu katrā situācijā, jo visu ko mācījusies mazpulkos. Bet arī latvieŗu vidū pagadās gaŗnadŗi, kam nav kauna nozagt zāvēties izkārtos bērnu autiņus vai sudraba karoti ar monogrammu. Ieviņa nav aizspriedumaina pret cittautieŗiem (latvieŗiem tie bieŗi ir stereotipi); simpatiski parādīti izpalīdzīgie nometnes policisti poŗi, kas, pārceŗoties uz citu nometni, daudz bērnu ģimenei atstāj savus konservu krājumus, tāpat ķechietes, kas palīdz Ieviņai transitnometnē ceļā uz Ameriku.

Spilgti attēlota Fišbachas nometnes gatavoŗanās dziesmu svētkiem, primitīvos apstākļos visiem sagādājot tautastēŗpus, kā arī sajūsma par dziedāŗanu, kas deva spēku bēgļiem arī klusajā līgoŗanā pirms nometņu laika.

"zob bēŗ Rīfite" dat mu sta I pri be cie Ma sin pul gac bik Fos dzi tēl vuc Kic lid

ar laiku un apstākļiem otrpus dzelzs aizkaram. Mēs te ārpus Latvijas lasīdami Melanijas Vanagas stāstīto par padomju varas izsūtītajiem, izdzīvojām līdz viņu bēdām, bet mājās palikušie Ieviņas grāmatā varēs dzīvot līdz mūsu, dzimteni atstājušo, bailēm, priekiem un grūtumiem, bet galvenais cerībām, jo – “rudeni brauksim mājās”. Dzīvojam taču pārejas posmā. Mājas bija Latvijā. Ticējām, ka mūs nenodos, neizpārdos. Toreiz ne tikai cerējām, bet patiesi ticējām Rietumu sabiedroto palīdzībai. Bet šī palīdzība izpaudās tikai ar to, ka mums deva pajumti, mus paēdināja un mums atvieglāja ceļu uz pastāvīgām dzīvesvietām aizjūrā.

Grāmatas sākumā aprakstīts kara pēdējais gads izbumbotajā Vācijā, kur Ieviņi ir bēgļos. Tai laikā pasaulē nācis jau viņu pirmais bērns. Kad pēc vairākiem gadiem pēckara bēgļu nometnē izceļošana uz Ameriku, Ieviņai jāgana jau veseli četri mazuļi. Tā laika zīdaiņis, pastas ir Rasma Gundega, kas tagad ilustrējusi mātes sarakstīto grāmatu. Pat normālos apstākļos audzināt četrus četru gadu laikā dzimušus bērnus nav viegli (Amerikā Ieviņiem vēl nāk klāt piektais), bet šaurajā nometņū dzīvē tas vēl sarežģītāk. Tad atbalsts ir paplašinātā ģimenē, kā tas Ieviņiem. Kamēr tēvs strādā, mātei palīdz vīramāte, pieskatot bērnus, ejot pēc pārtikas, vectēvs stāsta bērniem pasakas. Mazie bērni mācās no lielākajiem

TIKUSI izdzīvota pariecība pēc kara beigām, ka “rudeni brauksim mājās”, cerību pakāpeniska mazināšanās, izceļojot uz aizjūras zemēm, un apņemšanās, ko atspoguļo šīs grāmatas pēdējā rindkopa: “Tiklīdz nonāksim jaunajā apmešanās vietā, strādāsim un pelnīsim, un dzīve ies uz augšu. Bet pirmo algu liksim bankā ceļam atpakaļ uz mājām.” Tā toreiz domājām un cerējām visi tie, kas apzinīgā vecumā bijām atstājuši dzimteni. Taču bija jāgaida ne tikai vēl daudzi rudeni, bet pat vairākas paaudzes.

IRĒNE KARULE

Rasma Gundegas Ieviņas vāka zīmējums Mariannas Ieviņas grāmatai “Rudeni brauksim mājās”.

sa
Rī
20
ga
un
rai
Be
St
tic
sar
V
am
ap
ler
fen
Lo
Tir
fēt
vā
na
dar
sli
rik
da
raf
S
sli
me
ne
sin
ka
gu
kā
ar
ar
sk
izt
dēj
atk
ler
to